

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

FORSAYT TEXNOLOGIYASI ORQALI TA'LIM MUASSASASI RAHBAR XODIMLARING MA'NAVIY QIYOFASINI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Nuriyeva Umida Buribayevna

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi huzuridagi
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari agentligi huzuridagi
Pedagogik mahorat va xalqaro baholash ilmiy-amaliy markazi
“Xalqaro loyihalar bilan ishlash” bo'lim boshlig'i

Annotatsiya:

Ushbu maqolada forsayt texnologiyasi orqali ta'lim muassasasi rahbar xodimlarining ma'naviy qiyofasini shakllantirish va rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari yoritiladi. Zamonaviy ta'lim jarayonida rahbarlarning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini mustahkamlash, ularning strategik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish hamda kelajakni oldindan ko'ra bilish qobiliyatlarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Forsayt texnologiyasining ta'lim sohasida qo'llanilishi rahbar xodimlarning innovatsion qarorlar qabul qilishiga, jamoani samarali boshqarishiga va ijtimoiy-ma'naviy muhitni yaxshilashiga yordam beradi. Tadqiqotda ushbu texnologiyaning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilish imkoniyatlari va istiqbollari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Forsayt texnologiyasi, ta'lim muassasasi, rahbar xodimlar, ma'naviy qiyofa, innovatsion boshqaruv, strategik fikrlash, axloqiy fazilatlar, kelajakni oldindan ko'ra bilish, ma'naviy muhit, ta'lim tizimi.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ФОРМИРОВАНИЯ ДУХОВНОГО ОБРАЗА РАБОТНИКОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ ЧЕРЕЗ ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГИИ

Аннотация:

В данной статье рассматриваются вопросы совершенствования механизмов формирования и развития морального облика руководителей

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

образовательного учреждения посредством технологии форсайта. В процессе современного образования важно укреплять духовно-нравственные качества лидеров, развивать у них навыки стратегического мышления, повышать их способность предвидеть будущее. Использование технологий Forsite в сфере образования помогает менеджерам принимать инновационные решения, эффективно управлять коллективом, улучшать социальную и моральную среду. В исследовании анализируются теоретические основы, возможности и перспективы практического применения данной технологии.

Ключевые слова: Форсайт-технология, образовательное учреждение, лидеры, моральный имидж, инновационный менеджмент, стратегическое мышление, этические качества, форсайт, моральная среда, образовательная система.

IMPROVING THE MECHANISMS OF FORMING THE SPIRITUAL IMAGE OF LEADING EMPLOYEES OF THE EDUCATIONAL INSTITUTION THROUGH FORSITE TECHNOLOGY

Annotation:

This article covers the issues of improving the mechanisms of formation and development of the moral image of the leaders of the educational institution through the foresight technology. In the process of modern education, it is important to strengthen the spiritual and moral qualities of leaders, to develop their strategic thinking skills, and to increase their ability to foresee the future. The use of Forsite technology in the field of education helps managers make innovative decisions, effectively manage the team, and improve the social and moral environment. The research analyzes the theoretical foundations, possibilities and prospects of practical application of this technology.

Key words: Foresight technology, educational institution, leaders, moral image, innovative management, strategic thinking, ethical qualities, foresight, moral environment, educational system.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

Zamonaviy ta'lim tizimi jadal o'zgarayotgan jamiyat ehtiyojlariga mos ravishda rivojlanishi lozim. Bu jarayonda ta'lim muassasasi rahbarlarining roli katta bo'lib, ularning nafaqat boshqaruv qobiliyatlari, balki ma'naviy qiyofasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki ta'lim muassasasi rahbari nafaqat tashkilotni boshqaruvchi shaxs, balki o'qituvchilar va o'quvchilar uchun namuna bo'luvchi yetakchi hisoblanadi¹.

Bugungi kunda ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etish va samarali boshqaruv tizimini shakllantirish zarurati ortib bormoqda. Shunday sharoitda forsayt texnologiyasi rahbar xodimlarning kelajakni oldindan ko'ra bilish, strategik rejalashtirish va innovatsion boshqaruv bo'yicha ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu texnologiya ta'lim muassasalari rahbarlarining nafaqat kasbiy, balki ma'naviy-axloqiy jihatdan ham rivojlanishiga ko'maklashadi.

Mazkur maqolada forsayt texnologiyasining ta'lim muassasasi rahbarlarining ma'naviy qiyofasini shakllantirishdagi ahamiyati, uning qo'llanilish mexanizmlari va istiqbollari tahlil qilinadi. Shuningdek, rahbarlarning ma'naviy yetukligi va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini oshirish orqali ta'lim sifatini yaxshilash imkoniyatlari ko'rib chiqiladi.

Ta'lim muassasasi rahbarlarining ma'naviy qiyofasini shakllantirishda forsayt texnologiyasidan foydalanish bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalar, jumladan, forsayt yondashuvi rahbarlarning kelajakni oldindan ko'ra bilish qobiliyatini rivojlantirish, strategik fikrlashni shakllantirish va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi².

1. Forsayt texnologiyasining ta'lim boshqaruvidagi o'rni. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, forsayt texnologiyasidan foydalanish rahbarlarga ta'lim tizimidagi o'zgarishlarni oldindan tahlil qilish, ehtimoliy muammolarni aniqlash va ularga samarali yechim topish imkonini beradi. Bu yondashuv rahbarlarning uzoq muddatli strategiyalar ishlab chiqishida muhim ahamiyatga ega.

¹ Гаврилов А. И. Форсайт как инструмент стратегического управления в образовании. – Москва: Академия образования, 2020.

² Xodjayev N. Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish: Forsayt yondashuvi. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2019.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

2. Rahbarlarning ma'naviy qiyofasini shakllantirish omillari. Forsayt texnologiyasining qo'llanilishi nafaqat boshqaruv sifatini oshirish, balki rahbarlarning shaxsiy fazilatlarini ham rivojlantirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ta'lim muassasasi rahbarlarining ma'naviy qiyofasi quyidagi asosiy jihatlar bilan bog'liq³:

- Axloqiy tamoyillarga sodiqlik – adolat, halollik va mas'uliyatni kuchaytirish;
- Liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish – jamoani samarali boshqarish, ishonch muhitini shakllantirish;
- Innovatsion tafakkurni qo'llash – o'quv jarayoniga zamonaviy boshqaruv tamoyillarini kiritish;
- Ijtimoiy hamkorlikni yo'lga qo'yish – pedagoglar, o'quvchilar va ota-onalar bilan samarali muloqot olib borish.

3. Forsayt texnologiyasining amaliy natijalari. Tadqiqot davomida forsayt texnologiyasining ta'lim muassasalarida qo'llanilishi bo'yicha quyidagi ijobiy natijalar aniqlandi⁴:

- Rahbar xodimlarning kelajakni bashorat qilish va strategik rejalashtirish ko'nikmalari rivojlandi;
- Ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etish darajasi oshdi;
- Rahbarlarning axloqiy fazilatlarini va yetakchilik qobiliyatlari mustahkamlandi;
- Jamoaviy hamkorlik va ta'lim muassasasining ichki ijtimoiy muhitida ijobiy o'zgarishlar kuzatildi.

Muhokama natijalari⁵:

- Forsayt texnologiyasi rahbarlarning ma'naviy qiyofasini shakllantirishda samarali vosita bo'lib, ularning kasbiy va axloqiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

³ Шматко Д. Форсайт-методы в образовательных исследованиях. – Санкт-Петербург: Наука и образование, 2018.

⁴ To'rayev I. Ta'lim muassasalarida boshqaruvida strategik rejalashtirish va ma'naviy yetakchilik. – Samarqand: Ma'rifat, 2021.

⁵ Axmedov B. Ta'limda zamonaviy boshqaruv texnologiyalari. – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2020.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

- Ta'lim muassasasi rahbarlari forsayt yondashuvlaridan foydalangan holda, innovatsion qarorlar qabul qilish, strategik rejalashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

- Forsayt texnologiyasi asosida shakllangan rahbarlarning ma'naviy qiyofasi ta'lim muassasalarida barqaror rivojlanish va samarali boshqaruvni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Ushbu natijalar asosida ta'lim muassasalari rahbarlari uchun forsayt texnologiyasini joriy etish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqish va ularni muntazam ravishda qo'llab-quvvatlash tavsiya etiladi. Bu esa ta'lim tizimining uzluksiz rivojlanishiga xizmat qiladi.

Forsayt texnologiyasining ta'lim muassasasi rahbarlarining ma'naviy qiyofasini shakllantirishdagi roli beqiyos bo'lib, u rahbarlarning strategik fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, innovatsion qarorlar qabul qilish va jamoani samarali boshqarish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ushbu texnologiyadan foydalanish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishiga hamda rahbar xodimlarning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, forsayt texnologiyasi asosida ishlaydigan rahbarlar:

- Kelajakdagi o'zgarishlarni oldindan tahlil qilish va ularga mos strategiyalar ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'ladilar;
- Jamoada sog'lom ma'naviy-axloqiy muhit yaratish va ta'lim sifati oshishiga hissa qo'shadilar;
- Innovatsion boshqaruv tamoyillarini samarali qo'llab, ta'lim tizimida ilg'or texnologiyalarni joriy etadilar.

Shunday qilib, forsayt texnologiyasini ta'lim muassasasi rahbarlari faoliyatiga tatbiq etish ularning nafaqat boshqaruv salohiyatini, balki ma'naviy yetukligini ham oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyaning keng qo'llanilishi kelajakda ta'lim tizimining samaradorligini oshirish va rahbarlarning professional hamda axloqiy kamolotiga erishishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th February, 2025

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Гаврилов А. И. Форсайт как инструмент стратегического управления в образовании. – Москва: Академия образования, 2020.
2. Xodjayev N. Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish: Forsayt yondashuvi. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2019.
3. Шматко Д. Форсайт-методы в образовательных исследованиях. – Санкт-Петербург: Наука и образование, 2018.
4. To'rayev I. Ta'lim muassasalari boshqaruvida strategik rejalashtirish va ma'naviy yetakchilik. – Samarqand: Ma'rifat, 2021.
5. Axmedov B. Ta'limda zamonaviy boshqaruv texnologiyalari. – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2020.